

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ
про діяльність відділення Національної служби посередництва і
примирення в Дніпропетровській області
за перший квартал 2020 року

I. Аналіз стану і динаміки соціально-трудових відносин в Дніпропетровській області

Упродовж першого кварталу 2020 року ситуація щодо стану соціально-трудових відносин (далі – СТВ) в Дніпропетровській області перебувала на постійному контролі відділення Національної служби посередництва і примирення в Дніпропетровській області, аналізувалася та вивчалася спільно з місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, профспілковими організаціями, об'єднаннями роботодавців, іншими організаціями з урахуванням інформації, отриманої від арбітрів, посередників та завідуючих інформаційно-консультаційними центрами Національної служби посередництва і примирення (далі – НСПП).

Згідно Прогнозу можливих змін стану соціально-трудових відносин, виникнення колективних трудових спорів (конфліктів) в Дніпропетровській області, Відділенням НСПП було визначено наступні галузі, де на підприємствах склалися передумови ймовірного ускладнення СТВ та виникнення колективних трудових спорів (конфліктів) у першому півріччі 2020 року: *добувна промисловість, металургійне виробництво, машинобудування, транспорт, будівництво, бюджетна сфера (установи охорони здоров'я), житлово-комунальне господарство.*

Упродовж першого кварталу 2020 року фахівці Відділення НСПП відстежували та аналізували стан соціально-трудових відносин на підприємствах галузі **добувна промисловість і розроблення кар'єрів.**

Заборгованість із виплати заробітної плати станом на 01.03.2020 існує на *державному підприємстві «Токівський гранітний кар'єр»* (м. Жовті Води Дніпропетровської області). Причиною виникнення заборгованості із виплати заробітної плати стала відсутність документів на землекористування та ліцензії на користування надрами.

Упродовж першого кварталу 2020 року Відділення НСПП продовжувало сприяти вирішенню колективного трудового спору (конфлікту) на *товаристві з обмеженою відповідальністю «ПРОСКО»* (с/мт. Просяна Покровського району Дніпропетровської області) (далі – ТОВ «ПРОСКО»).

За період, що аналізується, фахівцями Відділення НСПП проведено *36 узгоджувальних зустрічей* та здійснювався комплекс заходів по зменшенню соціальної напруги у трудовому колективі підприємства та надання правового супроводу під час проведення акції соціального протесту в формі страйку, яка була розпочата 27 січня 2020 року і триває по теперішній час (докладніше у розділі «Акції соціального протесту»).

На підприємстві спостерігається напруження стану соціально-трудових відносин через невивплату заробітної плати. Фахівцями Відділення НСПП

здійснюються всі можливі заходи передбачені чинним законодавством України та повноваженнями Національної служби посередництва і примирення (докладніше у розділі «Примирні процедури»).

Добувна галузь є невід'ємною складовою народногосподарського комплексу, забезпечуючи значний відсоток у загальному обсязі випуску валової продукції. Вона створює велику кількість робочих місць, має експортну спрямованість та є джерелом істотних надходжень до бюджету.

Але нині добувна промисловість країни перебуває у непростому становищі. Наявність значних покладів сировинних ресурсів формує значний потенціал розвитку добувної промисловості, однак складні умови, у яких зараз функціонує галузь, зумовлюють неповне використання потенційних можливостей підвищення ефективності функціонування підприємств галузі.

Негативний вплив на роботу вітчизняної добувної промисловості здійснюють такі зовнішні чинники, як світова економічна криза, процеси глобалізації. Одночасно негативний вплив здійснюється на рівні держави через недосконале законодавство у сфері надрокористування. Зокрема, неврегульованими залишаються питання економіко-правового регулювання гірничих відносин в разі анулювання спеціального дозволу на видобуток певного виду мінеральної сировини та розміру й форми платежів за користування надрами.

Негативний вплив на розвиток підприємств добувної галузі спричиняють також внутрішні чинники. Сучасний стан основних виробничих фондів добувної промисловості оцінюють як такий, що і фізично, і морально застарів.

Нині добувним підприємствам України необхідно проводити не тільки оновлення основних фондів з метою впровадження новітніх технологій та устаткування, які забезпечать зменшення втрат корисних копалин, але й екологізацію виробництва за усім технологічним циклом з метою зменшення техногенного навантаження на довкілля та створенням належних умов праці для трудових колективів підприємств галузі.

Найчастіше конфліктними питаннями, які виникають на підприємствах добувної промисловості, є несвоєчасна виплата заробітної плати або її незадовільний розмір, невиконання вимог законодавства про працю, невиконання колективного договору, угоди або окремих їх положень тощо.

Щороку спостерігається зростання нормативу платежів за користування надрами для видобування корисних копалин, що також негативно впливає на роботу підприємств.

Значна кількість підприємств, на яких Відділення НСПП сприяє вирішенню колективних трудових спорів (конфліктів) та, які перебувають на обліку Відділення НСПП з метою запобігання виникненню колективних трудових спорів (конфліктів), належать до галузей **переробної промисловості**.

Основними галузями переробної промисловості на підприємствах, яких регулярно виникають конфліктні питання, в Дніпропетровській області є металургія та машинобудування.

Упродовж першого кварталу 2020 року спостерігалось ускладнення стану соціально-трудових відносин на підприємствах галузі **металургійного**

виробництва, виробництва готових металевих виробів, крім машин та устаткування.

Упродовж звітнього періоду Відділення НСПП сприяло вирішенню 3 колективним трудовим спорам (конфліктам) на рівні структурних підрозділів публічного акціонерного товариства «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області (далі – ПАТ «АрселорМіттал»), а також 2 спорам на рівні всього підприємства. Основні вимоги найманих працівників у спорах (конфліктах) стосуються забезпечення належних умов праці, підвищення рівня оплати праці, невиконання вимог законодавства про працю, виконання положень колективного договору тощо.

Станом на 31.03.2020 призупинено дію розпоряджень про реєстрацію колективного трудового спору (конфлікту) на період судового розгляду по Управлінню залізничного транспорту Гірничого департаменту ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (спір № 020-17/04-В).

Разом з тим, **19 березня 2020 року** Відділенням НСПП отримано Постанову Верховного суду щодо залишення касаційної скарги НСПП без задоволення та Ухвалу Шостого апеляційного адміністративного суду від 11.09.2019 по справі № 826/6758/18 – залишити без змін. У зв'язку з чим, **розпорядженням НСПП від 12.03.2020 № 215-р** «Про зняття з реєстрації колективного трудового спору (конфлікту) між найманими працівниками публічного акціонерного товариства «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області та публічним акціонерним товариством «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області» колективний трудовий спір (конфлікт), (реєстраційний номер спору – 040-18/04-В) знято з реєстрації НСПП.

Відповідно до **розпорядження НСПП від 10.03.2020 №197-р** «Про зняття з реєстрації колективного трудового спору (конфлікту) між найманими працівниками публічного акціонерного товариства «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області та публічним акціонерним товариством «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області», колективний трудовий спір (конфлікт) (реєстраційний номер спору – 052-13/04-В) було **знято** з реєстрації НСПП (докладніше у розділі «Примирні процедури»).

Продовжується вирішення колективного трудового спору (конфлікту) між найманими працівниками Шахтоуправління з підземного видобутку руди (на правах шахт) Гірничого департаменту ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області та ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області та колективного трудового спору (конфлікту) між найманими працівниками Цеху експлуатації залізничного транспорту публічного акціонерного товариства «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області та публічним акціонерним товариством «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області (реєстраційний номер спору 110-16/04-В) (докладніше у розділі «Примирні процедури»).

Упродовж першого кварталу 2020 року фахівці Відділення НСПП здійснюють заходи щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту) по конфліктній ситуації, що виникла на публічному акціонерному товаристві «Дніпровський металургійний комбінат» (м. Кам'янське Дніпропетровської області) (далі – ПАТ «ДМК»).

Господарським судом Дніпропетровської області 31.05.2019 відкрито справу про банкрутство відносно ПАТ «ДМК» за заявою одного із кредиторів, введення на підприємстві процедури розпорядження майном та мораторію на задоволення вимог кредиторів.

У березні 2020 року фахівцями Відділення НСПП проведена *узгоджувальна зустріч* з головою первинної профспілкової організації ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» (далі – ППО ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат») О.А. Нагорним, який проінформував, що положення колективного договору станом на березень 2020 року, нажаль, так і не виконуються.

Адміністрація ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» порушувала та продовжує порушувати права профспілок, які передбачені статтею 25 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» (далі – Закон) в частині «Прав профспілок в управлінні підприємствами та при зміні форм власності» та пункту 17 статті 38 Закону в частині «Повноваження виборного органу первинної профспілкової організації на підприємстві, в установі організації, представляти інтереси найманих працівників підприємства-боржника у ході банкрутства».

У зв'язку з чим, ППО ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» не володіє інформацією щодо процедури банкрутства ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

З липня 2019 року майже припинене фінансування заходів по оздоровленню працівників ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат», припинена діяльність санаторію-профілакторію, де без відриву від виробництва працівники могли відновити стан здоров'я, КСЦ «Дніпровець», у т.ч. й басейну.

Під питанням залишається оздоровлення дітей працівників ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» у ДОК «Лісова казка» у 2020 році, підготовка до літнього сезону на цей час не розпочалася, не визначені джерела фінансування. На запитання про майбутнє ДОК «Лісова казка» адміністрація ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» не відповідає. Майже весь персонал вищезазначених об'єктів звільнився, у зв'язку з кардинальним зменшенням робочого часу та заробітної плати.

ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» знаходиться у критичному фінансовому стані, суттєво погіршилося забезпечення працівників СІЗ, безпідставно продовжені терміни використання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту. Адміністрація ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» припинила забезпечувати працівників миючим та обеззаражуючими засобами.

У свою чергу, голова ППО ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» додав, що є причини для виникнення колективного трудового спору

(конфлікту) між найманими працівниками ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» та адміністрацією ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат».

Фахівці Відділення НСПП, роз'яснили голові первинної профспілкової організації ПАТ «Дніпровський металургійний комбінат» щодо можливостей урегулювання конфліктної ситуації шляхом застосування норм Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)» та направили рекомендації про вступ у колективний трудовий спір (конфлікт).

Згідно даних департаменту соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації, найбільшим підприємством боржником із виплати заробітної плати є *публічне акціонерне товариство «Дніпропетровський трубний завод»* (далі – ПАТ «ДТЗ») (м. Дніпро). На підприємстві порушена справа про банкрутство.

Підприємство вже не перший рік має проблеми з розрахунками за спожиту електроенергію. Відповідальність за негативні наслідки, пов'язані з обмеженням електропостачання, в тому числі – у субабонентів заводу (фізичних і юридичних осіб), повністю лягає на керівництво підприємства, яке своєчасно було повідомлене про припинення електропостачання за борги.

Тому, керуючись нормами закону і маючи зобов'язання перед ДП «Енергоринок», ДТЕК Дніпровські електромережі змушені були провести відключення боржника ПАТ «ДТЗ».

На облік Відділення НСПП з метою здійснення заходів щодо запобігання виникнення колективного трудового спору (конфлікту) перебуває конфліктна ситуація на *публічному акціонерному товаристві «Завод металокопирокцій Укрсталь Дніпро»* (м. Дніпро). Причиною виникнення заборгованості із виплати заробітної плати стала недостатня та нестабільна завантаженість підприємства замовленнями.

Станом на 01.03.2020 заборгованість із виплати заробітної плати існує на *товаристві з обмеженою відповідальністю науково-виробниче підприємство «Велдінтек»* (м. Дніпро). Причиною виникнення заборгованості із виплати заробітної плати стали несвоєчасні розрахунки підприємств-замовників.

На даний час розвиток вітчизняної металургії не відповідає основним вимогам і тенденціям розвитку світової металургії. На відміну від розвинених держав і багатьох країн, що розвиваються, в Україні в останні 30-35 років технічно нових металургійних виробництв не будували.

Наші металургійні підприємства проводили тільки вибірково модернізацію, причому зорієнтовану не стільки на вдосконалення прокатного виробництва, випуск складніших і якісніших видів прокату або розвиток четвертого переділу, скільки на заміну морально й технічно застарілого обладнання – аби зменшити сировинну й енергетичну складові в структурі собівартості продукції.

Модернізація відбувалася переважно на базі вітчизняного устаткування і технологічних розробок, які менш ефективні, ніж іноземні аналоги. Як наслідок, на більшості підприємств спостерігається досить значне фізичне та моральне зношування обладнання (на 50-65%), воно низькопродуктивне, має велику матеріалову й енергомісткість, що зумовлено, зокрема, й широким

розповсюдженням мартенівського способу виробництва, який, в світі вже майже не використовують.

Для того, щоб вітчизняна металургія розвивалася в руслі світових тенденцій, на наш погляд, необхідно розробити перелік заходів поетапної модернізації виробничих потужностей. Реалізація цього завдання має відбуватися, насамперед, на основі виведення з експлуатації застарілих мартенівських і надлишкових потужностей. Тобто з урахуванням тенденцій та сучасної структури металургійного виробництва у провідних країнах-виробниках сталі, де надлишкові потужності взагалі не використовують.

Допоки підприємства металургії не почнуть здійснювати необхідний комплекс заходів по модернізації, на підприємствах постійно будуть виникати розбіжності з питань підвищення розміру оплати праці, виконання положень колективного договору (щодо своєчасної виплати заробітної плати, охорони праці), порушення чинного законодавства про працю, перешкоджання діяльності профспілкових організацій тощо.

Упродовж першого кварталу 2020 року Відділення НСПП відслідковувало стан соціально-трудових відносин на підприємствах галузі **машинобудування**.

Найбільшим боржником із виплати заробітної плати є *державне підприємство «Виробниче об'єднання Південний машинобудівний завод імені О.М.Макарова»* (далі – ДП «ВО ПМЗ ім. О.М.Макарова» (м. Дніпро).

Також, станом на 01.03.2020 існує заборгованість із виплати заробітної плати на: *державному підприємстві «Дніпровський електровозобудівний завод»* (м. Дніпро) та *приватному акціонерному товаристві «Дніпропетровський агрегатний завод»* (м. Дніпро).

У березні 2020 року з питань невиконання вимог законодавства про працю, в частині несвоєчасної виплати заробітної плати на облік Відділення НСПП взято конфліктну ситуацію, що виникла на *товаристві з обмеженою відповідальністю «Еталонбудсервіс»* (м. Кривого Рогу). Причиною виникнення заборгованості із виплати заробітної плати стала затримка оплати за виконані роботи ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Згідно даних департаменту соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації, найбільшим підприємством-банкрутом боржником із виплати заробітної плати залишається *публічне акціонерне товариство «Криворізький турбінний завод «Констар»* (м. Кривий Ріг Дніпропетровської області) (далі – ПАТ «Криворізький турбінний завод «Констар»). Причина виникнення заборгованості з виплати заробітної плати стала відсутність обігових коштів і неможливість їх поповнення через несвоєчасні розрахунки за виготовлену продукцію та надані послуги.

Господарським судом Дніпропетровської області по відношенню до ПАТ «Криворізький турбінний завод «Констар» порушено провадження по справі про банкрутство. У лютому 2015 року відкрито процедуру відновлення платоспроможності підприємства, в рамках якої затверджено план санації ПАТ «Криворізький турбінний завод «Констар».

Упродовж періоду, що аналізується, Відділення НСПП здійснювало заходи щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту) на *приватному акціонерному товаристві «Криворіжіндустрбуд»* (далі – ПрАТ «Криворіжіндустрбуд») (м. Кривий Ріг Дніпропетровської області) з розбіжності: невиконання вимог законодавства про працю, в частині своєчасної виплати заробітної плати.

Основними проблемами діяльності ПрАТ «Криворіжіндустрбуд», які впливають на діяльність підприємства є економічні, соціальні та технологічні фактори, а саме: поглиблення інфляційних процесів; зниження капіталоемності грошових ресурсів; витратна модель економіки, що викликає відсутність прибутку, недостатність коштів для здійснення капіталовкладень; нестабільність податкового законодавства України; фінансова криза в економіці країни взагалі.

Адміністрацією підприємства проводяться переговори з представниками замовників, які в першу чергу спрямовані на погашення заборгованості із виплати заробітної плати працівникам підприємства та збереження трудового колективу. Також, на підприємстві створена та діє Комісія по трудовим спорам, яка обрана у встановленому законом порядку загальними зборами (конференцією) трудового колективу підприємства. Діяльність Комісії по трудовим спорам дозволяє оперативно вирішувати індивідуальні трудові спори, які виникають між найманими працівниками та роботодавцем.

Станом на теперішній час погашення заборгованості із виплати заробітної плати відбувається за рахунок грошових надходжень від реалізації основних фондів підприємства. На кінець січня 2020 року заборгованість із виплати заробітної плати була погашена, звернень до адміністрації від найманих працівників ПрАТ «Криворіжіндустрбуд» про висунення вимог про вступ у колективний трудовий спір (конфлікт) не надходили.

Таким чином, відповідно до пункту 5 Положення № 39, за результатом аналізу вищезазначеної інформації від голови правління та відсутністю звернень від найманих працівників підприємства до Відділення НСПП про врегулювання розбіжності через процедуру вступу у колективний трудовий спір (конфлікт), конфліктну ситуацію знято з обліку Відділення НСПП (наказ Відділення НСПП від 13.01.2020 № 11).

Упродовж першого кварталу 2020 року Відділення НСПП продовжує сприяти вирішенню 5 колективних трудових спорів (конфліктів), що зареєстровані на *акціонерному товаристві «Дніпропетровський завод прокатних валків»* міста Дніпра.

Системний аналіз процесів, які відбуваються в машинобудуванні, дає можливість виокремити проблеми сучасного етапу розвитку галузі. Зокрема, однією з основних проблем є застарілі основні виробничі фонди та відсутність реальних інвестиційних ресурсів для технологічного оновлення підприємств. Не зважаючи на те, що протягом останніх років ступінь оновлення перевищує ступінь ліквідації основних засобів, призупинити процес їх старіння не вдається.

У зв'язку з невідповідністю виробничих потужностей потенціалу ринків збуту та низький рівень їх завантаження, амортизація основних засобів таких підприємств списується на собівартість меншого обсягу виробництва, що й призводить до подорожчання продукції, а це, відповідно, зумовлює програш підприємств у ціновій конкуренції.

Також, проблемою галузі є недостатній рівень платоспроможності товаровиробників, що негативно впливає на фінансово-економічний стан підприємств машинобудування, та неконкурентоспроможність багатьох видів продукції вітчизняних підприємств і низький рівень впровадження інновацій.

Всі ці чинники викликають напруження стану соціально-трудових відносин на підприємствах галузі, змушують найманих працівників вдаватися до протестних дій, а Відділення НСПП, в свою чергу, змушене фіксувати випадки виникнення конфліктних питань з таких розбіжностей, як невиконання вимог законодавства про працю, в частині несвоєчасної виплати заробітної плати та накопичення власниками підприємства великих сум заборгованості із виплати заробітної плати, погіршення соціально-побутових умов праці та виробничого побуту. Все це може вплинути на стабільну роботу підприємства машинобудування та подальший розвиток галузі в цілому.

Одним з найважливіших напрямків розвитку машинобудування на сьогодні є забезпечення виробництва конкурентоспроможної кінцевої (готової продукції як власних галузей, так і галузей реального сектора економіки).

Формування конкурентних переваг вітчизняних машинобудівних підприємств можливо здійснювати шляхом:

- впровадження нових технологій (зміна технологій створює нові можливості для розробки товару, виробництва чи доставки та вдосконаленні супутніх послуг);
- орієнтацією на потреби споживачів (реагування на зміну запитів споживачів, створення нового ланцюжка цінностей);
- диверсифікацією виробництва (вихід у нові сегменти ринку, на нову групу покупців, пошук нових, більш ефективних способів виробництва продукції чи нових підходів до певної групи покупців).

Розвиток машинобудування потребує системної державної політики в цій галузі, спрямованої, насамперед, на координацію та підтримку інноваційної та інвестиційної діяльності, лобіювання інтересів вітчизняних машинобудівників (передусім, у рамках тендерних закупівель та інфраструктурних проектів), а також підтримку присутності на пріоритетних експортних ринках збуту.

Упродовж першого кварталу 2020 року нестабільним залишався стан соціально-трудових відносин на підприємствах галузі **транспорт, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності**.

Упродовж першого кварталу 2020 року Відділення НСПП продовжувало здійснювати заходи щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту) на *комунальному підприємстві Кам'янської міської ради «Трамвай»* міста Кам'янське Дніпропетровської області (далі – КП КМР «Трамвай»).

Розбіжностями, що виникли між сторонами СТВ є несвоєчасна виплата заробітної плати, порушення техніки безпеки та невиконання окремих пунктів колективного договору.

Згідно останньої інформації від голови первинної профспілкової організації КП КМР «Трамвай» на підприємстві заборгованість по заробітній платі відсутня, але заробітна плата виплачувалась не своєчасно, порушувались строки виплати згідно колективного договору.

Фахівці Відділення НСПП неодноразово направляли запити сторонам соціально-трудових відносин, надавались рекомендації щодо шляхів усунення конфліктних питань шляхом застосування норм Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)». У зв'язку з тим, що наймані працівники не виявили бажання здійснювати процедуру вступу у колективний трудовий спір конфлікт, а будь-яких інших звернень щодо порушення з боку адміністрації підприємства діючого законодавства України, до Відділення НСПП не надходили, наказом Відділення НСПП від 13.01.2020 № 10, конфлікту ситуацію на підприємстві було знято з обліку.

У зв'язку з виникненням заборгованості із виплати заробітної плати, на підприємствах автотранспорту спостерігається напружений стан СТВ.

Фахівці Відділення НСПП здійснюють заходи щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту) на філії *«Дніпропетровський автодор» державного підприємства «Дніпропетровський облавтодор» відкритого акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія» Автомобільні дороги України»* (м. Дніпро) (далі – філія *«Дніпропетровський автодор» ДП «Дніпропетровський облавтодор» ВАТ «ДАК «Автомобільні дороги України»*).

20 лютого 2020 року начальником Відділення НСПП проведено *узгоджувальну зустріч* із головою Дніпропетровської обласної організації профспілки працівників автомобільного транспорту та шляхового господарства України (далі – Обком) А.В.Берчуком з приводу погіршення стану соціально-трудових відносин на підприємствах.

Голова Дніпропетровської обласної організації профспілки працівників автомобільного транспорту та шляхового господарства України повідомив, що на філіях ДП *«Дніпропетровський облавтодор»* існують значні суми заборгованості із виплати заробітної плати.

Згідно даних департаменту соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації, станом на 01.03.2020 заборгованість із виплати заробітної плати зафіксована на:

- філії *«Нікопольський райавтодор» державного підприємства «Дніпропетровський облавтодор» відкритого акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія «Автомобільні дороги України»* (с. Привільне Нікопольського району Дніпропетровської області);

- філії *«Павлоградський райавтодор» державного підприємства «Дніпропетровський облавтодор» відкритого акціонерного товариства «Державна акціонерна компанія «Автомобільні дороги України»* (с. Вербки Павлоградського району Дніпропетровської області);

Графік про погашення заборгованості із виплати заробітної плати працівникам філій ДП «Дніпропетровський облавтодор» відсутній.

3 листопада 2019 року філіям ДП «Дніпропетровський облавтодор» дозволено укладати прямі договори на виконання дорожніх робіт, що дає змогу сплачувати частково поточну зарплату.

В ДП «Дніпропетровський облавтодор» юридично нараховується 19 філій, а по факту працює тільки 8 філій. Загальна чисельність працівників 352 особи, в т.ч. 187 працівників основних професій.

Скарг від працівників філій ДП «Дніпропетровський облавтодор» про порушення законодавства про працю України до Дніпропетровської обласної організації профспілки працівників автомобільного транспорту та шляхового господарства України не надходило.

Директор ДП «Дніпропетровський облавтодор» Борисенко А.В. запити профспілки ігнорує, не надає відповіді.

Також голова Дніпропетровської обласної організації профспілки працівників автомобільного транспорту та шляхового господарства України, зазначив, що були направлені запити про стан справ у ДП «Дніпропетровський облавтодор» та його філіях до голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації, голови Дніпропетровської обласної ради; Міністерству інфраструктури; голові Укравтодору.

3 червня 2019 року по лютий 2020 року звільнилось 300 працівників філій ДП «Дніпропетровський облавтодор». Переважна більшість працівників звернулись до суду про стягнення заборгованості із заробітної плати.

3 листопада 2019 року ДП «Дніпропетровський облавтодор» проходить процедуру санації.

На даний час працівники ДП «Дніпропетровський облавтодор» та філій не виявляють бажання вступати у колективний трудовий спір (конфлікт).

Начальник Відділення НСПП зазначав, що одним із шляхів колективного врегулювання конфліктної ситуації на філіях «Дніпропетровський облавтодор» - це можливість застосування норм Закону України «Про порядок вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)».

Упродовж першого кварталу 2020 року фахівці Відділення НСПП здійснювали заходи щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту) на *відокремленому структурному підрозділі «Криворізьке локомотивне депо» державного підприємства «Придніпровська залізниця» публічного акціонерного товариства «Укрзалізниця»* (м. Кривий Ріг Дніпропетровської області) (далі – регіональна філія «Криворізьке локомотивне депо») з розбіжностями: підвищення заробітної плати працівникам підприємства; забезпечення перевірки стану рухомого складу на відповідність Правилам технічної експлуатації; забезпечити належні умови праці.

Фахівці Відділення НСПП неодноразово надавали консультації та роз'яснення щодо процедури відстоювання своїх інтересів через процедуру вступу в колективний трудовий спір (конфлікт).

Голова профспілки підприємства повідомив, що стан соціально-трудових відносин на підприємстві залишається напруженим, роботодавець не вживає

заходи по усуненню технічних несправностей, що загрожує життю робітників. Також наймані працівники невдоволені рівнем оплати праці.

Разом з тим, у зв'язку з тим, що упродовж періоду перебування конфліктної ситуації на обліку Відділення НСПП з метою здійснення заходів щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту), відсутні звернення представницького органу найманих працівників структурного підрозділу «Криворізьке локомотивне депо» регіональної філії «Придніпровська залізниця» АТ «Укрзалізниця» про виникнення колективного трудового спору (конфлікту), конфліктна ситуація була знята з обліку Відділення НСПП, згідно наказу від 11.01.2020 № 08.

Чинниками, що погіршують фінансове становище та дестабілізують стан соціально-трудових відносин на підприємствах транспорту (а особливо – електротранспорту), виступають несвоєчасне та не в повному обсязі надходження субвенцій за безкоштовне перевезення пільгових категорій пасажирів, відсутність фінансування для оновлення рухомого складу, проведення капітального ремонту машин та ін. Конфліктні ситуації на підприємствах галузі виникають через низький розмір заробітної плати, невиконання положень колективних договорів, неналежний стан охорони праці, порушення вимог законодавства про працю, а особливо – через заборгованість із виплати заробітної плати.

Незадовільним залишається фінансовий стан підприємств галузі **будівництва**. На даний час більшість будівельних підприємств області скоротили обсяги своєї діяльності. На фінансово-господарську діяльність підприємств негативно вплинуло знецінення національної валюти (внаслідок цього значно зросли ціни на матеріали, паливо, накладні витрати), податкове навантаження тощо.

Основними причинами виникнення заборгованості із виплати заробітної плати на підприємствах будівельної галузі виступають: затримки у надходженні коштів за виконані будівельні роботи, зменшення попиту на виконання будівельних робіт, зростання цін на сировину та енергоресурси, відмова інвесторів від вкладання коштів у будівництво та неналежне фінансування з боку держави, труднощі з отриманням позик у банках тощо.

Упродовж першого кварталу 2020 року Відділення НСПП продовжувало сприяти вирішенню колективного трудового спору (конфлікту) між *найманими працівниками публічного акціонерного товариства «Дніпрометробуд» міста Дніпра Дніпропетровської області та публічним акціонерним товариством «Дніпрометробуд» міста Дніпра Дніпропетровської області* (далі – ПАТ «Дніпрометробуд») (реєстраційний номер 041-17/04-В).

Заборгованість із виплати заробітної плати на підприємстві утворилася внаслідок несплат генеральним підрядником турецькою компанією АТ «Limark» за виконані роботи протягом 2019 року.

В той же час, в межах зведеного виконавчого провадження на всі розрахункові рахунки ПАТ «Дніпрометробуд» Державною виконавчою службою накладено арешт, що унеможливило погашення заборгованості добровільно.

Наразі виконавчою службою описано та підготовлено до реалізації частину рухомого майна ПАТ «Дніпрометробуд», за результатами його реалізації, за словами голови правління підприємства, заборгованість із виплати заробітної плати, що перебуває на примусовому стягненні, буде погашена в першу чергу (докладніше у розділі «Примирні процедури»).

Також залишається непогашеною заборгованість із виплати заробітної плати на *товаристві з додатковою відповідальністю «Криворізький завод «Універсал»»* міста Кривого Рогу Дніпропетровської області. Конфліктна ситуація також перебуває на обліку Відділення НСПП з метою здійснення заходів щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту).

Станом на 01.03.2020 згідно даних Департаменту соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації, заборгованість із виплати заробітної плати існує на *товаристві з обмеженою відповідальністю «Укрмонтажспецбуд»* (м. Кривий Ріг). Конфліктна ситуація на підприємстві взята на облік Відділення НСПП з метою здійснення заходів щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту). Причиною виникнення заборгованості із виплати заробітної стали не своєчасні розрахунки за виконані роботи від замовника.

Також існує заборгованість із виплати заробітної плати на *товаристві з обмеженою відповідальністю «Спарта»* (м. Кривий Ріг), термін заборгованості 1 місяць.

Можна відзначити, що на підприємствах галузі будівництва Дніпропетровській області існують такі конфліктні питання як: заборгованість із виплати заробітної плати, низький рівень оплати праці, скорочення чисельності штатних працівників, досить невелике охоплення найманих працівників колективними договорами та ін. Зазначені питання спроможні збільшити соціальну напруженість у колективах підприємств будівельної галузі.

Упродовж першого кварталу 2020 року Відділення НСПП продовжувало відслідковувати стан соціально-трудова відносин на підприємствах, установах, організаціях *бюджетної сфери*.

Фахівці Відділення НСПП сприяють вирішенню колективних трудових спорів (конфліктів) зареєстрованих у театральних-концертних закладах міста Дніпра Дніпропетровської області: *комунальному підприємстві (далі – КП) «Дніпропетровська філармонія ім. Л.Б.Когана» Дніпропетровської обласної ради»* міста Дніпра, *комунальному підприємстві культури (далі – КПК) «Дніпропетровський академічний обласний український молодіжний театр» Дніпропетровської обласної ради»* міста Дніпра, *КПК «Дніпропетровський академічний театр драми та комедії» Дніпропетровської обласної ради міста Дніпра, комунальному закладі культури (далі – КЗК) «Дніпропетровський національний академічний український музично-драматичний театр ім.Т.Г.Шевченка»* міста Дніпра, *обласному комунальному підприємстві культури (далі – ОКПК) «Дніпропетровський академічний театр опери та балету»* міста Дніпра.

Причиною нестабільного стану соціально-трудових відносин став перерозподіл коштів в обласному бюджеті.

Упродовж звітнього періоду фахівцями Відділення НСПП було проведено 15 узгоджувальних зустрічей зі сторонами колективних трудових спорів (конфліктів).

Переговорний процес по вирішенню зазначених колективних трудових спорів (конфліктів) триває.

Рішенням Дніпропетровської обласної ради від 13 грудня 2019 року №528-20/VII було прийнято обласний бюджет на 2020 рік, в якому передбачено підвищення фонду оплати праці працівникам театральних культурних закладів міста Дніпра.

Голова Дніпропетровської обласної профспілкової організації працівників культури Яловий А.В. повідомив, що працівники театральних культурних закладів м. Дніпро мають намір проаналізувати рівень підвищення заробітної плати після чого примирні процедури будуть поновлено (докладніше у розділі «Примирні процедури»).

Напружений стан соціально-трудових відносин спостерігається в бюджетних установах **закладів охорони здоров'я**.

24 січня 2020 року біля Дніпропетровської обласної державної адміністрації в рамках акції соціального протесту профспілок Дніпропетровщини проти законопроекту про працю, медиками туберкульозних диспансерів Дніпропетровської області проведена акція соціального протесту з вимогою про незаконне закриття тубдиспансерів по Дніпропетровській області, зокрема звертали увагу на тубдиспансери у містах Нікополі та Павлограді.

З 01 квітня 2020 року в Україні стартує другий етап медичної реформи, в результаті якого буде проводитися скорочення державних субвенцій та деякі медичні установи будуть недоотримувати фінансування, й як наслідок реформування медичних закладів та скорочення робочих місць. Зміни можуть торкнутися і тубдиспансерів та психлікарень.

Згідно із Законом України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення», постановою Кабінету Міністрів України від 27.11.2019 № 1124 «Про затвердження Порядку реалізації державних гарантій медичного обслуговування за програмою медичних гарантій у 2020 році» з квітня поточного року заклади/підприємства охорони здоров'я мають перейти на нову модель фінансування.

Національною службою здоров'я України планується укладання договорів на оплату медичних послуг лише із закладами/підприємствами охорони здоров'я, які відповідають вимогам надання визначених медичних послуг, зокрема медичних послуг зокрема з діагностики та лікування дорослих та дітей із туберкульозом в амбулаторних та/або стаціонарних умовах, а також лікування осіб із психічними та поведінковими розладами внаслідок вживання опіоїдів із використанням замісної підтримувальної терапії.

За даними голови первинної профспілкової організації КП «Дніпропетровське обласне клінічне лікувально-профілактичне об'єднання «Фтизіатрія» планується оптимізація підприємства шляхом часткової

реорганізації і скорочення структурних підрозділів у містах Дніпро, Павлограді, Нікополі та у с. Вільні Хутори.

Голова Дніпропетровської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я зазначила, що наразі індивідуальних або колективних звернень щодо порушення трудового законодавства до Дніпропетровської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України не надходило.

Упродовж першого кварталу 2020 року Відділенням НСПП здійснювало заходи щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту), з розбіжністю щодо встановлення нових або зміни існуючих соціально-економічних умов праці та виробничого побуту, яка виникла в комунальному закладі «Дніпропетровська міська клінічна лікарня №8» Дніпропетровської обласної ради» міста Дніпра Дніпропетровської області та (далі – КЗ «Дніпропетровська міська клінічна лікарня № 8» ДОР»).

Згідно з рішенням Дніпропетровської обласної ради від 22.02.2019 №461-16/VII КЗ «Дніпропетровська міська клінічна лікарня № 8» ДОР передано до комунальної власності територіальної громади міста Дніпра.

Згідно з рішенням Дніпропетровської міської ради від 19.06.2019 № 70/46 КЗ «Дніпропетровська міська клінічна лікарня № 8» ДОР реорганізовано шляхом перетворення у комунальне некомерційне підприємство «Міська клінічна лікарня № 8» Дніпропетровської міської ради»

Станом на березень 2020 року до Відділення НСПП не надходили звернення від працівників або представників КЗ «Дніпропетровська міська клінічна лікарня № 8» ДОР щодо наявності умов або причин для виникнення колективних трудових спорів (конфліктів).

Разом з тим, голова Дніпропетровської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України повідомила, що колективні конфліктні ситуації на підприємстві на даний момент Дніпропетровською обласною організацією профспілки працівників охорони здоров'я України не зафіксовані.

Таким чином, за результатом проведеного аналізу у зв'язку з реорганізацією КЗ «Дніпропетровська міська клінічна лікарня № 8» ДОР шляхом перетворення у комунальне некомерційне підприємство «Міська клінічна лікарня № 8» Дніпропетровської міської ради міста Дніпра, конфліктну ситуацію знято з обліку Відділення НСПП згідно наказу від 02.03.2020 № 22.

Також спостерігається незадовільний стан соціально-трудова відносин через виникнення заборгованості із виплати заробітної плати та інших конфліктних питань на підприємствах наступних галузей економіки:

- «Професійна, наукова та технічна діяльність». В галузі зосереджено багато підприємств та установ державної форми власності, рівень фінансування яких є незадовільним;

- «Водопостачання, каналізація, поводження з відходами».

Згідно даних департаменту соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації станом на 01.03.2020 існує заборгованість із виплати заробітної плати на наступних підприємствах галузі:

- *комунальному підприємстві Апостоловедоканал» (м. Апостолове).*

До виникнення заборгованості по виплаті заробітної плати призвело введення монетизованої субсидії, що скоротило надходження з оплати за комунальні послуги від населення на 40%.

Також, на збільшення суми заборгованості вплинуло зростання витрат на електроенергію (електроенергія, технічна та питна вода, та мастильні матеріали) та інші матеріальні ресурси, необхідні для виконання послуг з надання комунальних послуг. Зазначені фактори призвели до зростання собівартості надання комунальних послуг та необхідності застосування економічно-обґрунтованих тарифів. У зв'язку з незатвердженням тарифів та невідшкодуванням коштів з відповідного бюджету різниці між економічно не обґрунтованими тарифами та економічно обґрунтованими утворилась заборгованість, яка стрімко щомісяця зростає.

- комунальному підприємстві «Верхньодніпровське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» Дніпропетровської обласної ради (м. Верхньодніпровськ).

Конфліктні ситуації на вищенаведених підприємствах перебувають на обліку Відділення НСПП з метою здійснення заходів щодо запобігання виникненню колективного трудового спору (конфлікту).

- «Діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування» (житлово-комунальне господарство).

Згідно даних департаменту соціального захисту населення Дніпропетровської обласної державної адміністрації станом на 01.03.2020 існує заборгованість із виплати заробітної плати на наступних підприємствах галузі:

- комунальне підприємство «Виробниче житлово-ремонтно-експлуатаційне об'єднання» Жовтководської міської ради (м. Жовті Води).

2. Стан і результати задоволення висунутих найманими працівниками або профспілками вимог та вирішення колективних трудових спорів (конфліктів)

Упродовж першого кварталу 2020 року Відділення НСПП сприяло вирішенню **17 колективним трудовим спорам (конфліктам)**, даний показник на 41,7% більше у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року.

З 17 колективних трудових спорів (конфліктів), які перебували у звітному періоді на обліку Відділення НСПП, **2 спори (конфлікти)** – *знято* з реєстрації НСПП (11,8% від загальної кількості спорів), **15 спорів (конфліктів)** – *перебуває в стадії вирішення* (88,2%).

Всього упродовж першого кварталу 2020 року на обліку Відділення НСПП перебувала **84 вимоги найманих працівників** у колективних трудових спорах (конфліктах). Вимоги, які знаходилися упродовж звітного періоду на обліку Відділення НСПП, зареєстровані з питань:

- встановлення нових або зміни існуючих соціально-економічних умов праці та виробничого побуту (25 вимог, або 29,8% від загальної кількості);
- укладення або зміни колективного договору, угоди (2 вимоги, або 2,4%);
- виконання колективного договору, угоди або окремих їх положень (22 вимог, або 26,2%);

- невиконання вимог законодавства про працю (35 вимог, або 41,7%).

Упродовж першого кварталу 2020 року з реєстрації НСПП було **знято 2 колективних трудових спорів (конфліктів)**, зокрема:

- **розпорядженням НСПП від 12.03.2020 № 215-р** «Про зняття з реєстрації колективного трудового спору (конфлікту) між найманими працівниками публічного акціонерного товариства «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області та публічним акціонерним товариством «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області» (реєстраційний номер спору – 040-18/04-В);

- **розпорядженням НСПП від 10.03.2020 № 197-р** «Про зняття з реєстрації колективного трудового спору (конфлікту) між найманими працівниками публічного акціонерного товариства «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області та публічним акціонерним товариством «АрселорМіттал Кривий Ріг» міста Кривого Рогу Дніпропетровської області» (реєстраційний номер спору – 052-13/04-В).

Станом на 31.03.2020 призупинена дія розпоряджень про реєстрацію колективних трудових спорів (конфліктів) на період судового розгляду на підприємстві:

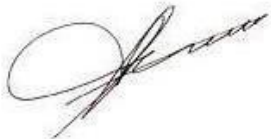
- Управління залізничного транспорту Гірничого департаменту ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» (спір № 020-17/04-В).

3. Страйки, колективні припинення роботи, акції соціального протесту, пов'язані із ускладненням стану соціально-трудова відносин

Упродовж першого кварталу 2020 року в Дніпропетровській області було зафіксовано **1** акцію соціального протесту у формі **страйку**.

З 27 січня 2020 року по теперішній час найманими працівниками товариства з обмеженою відповідальністю «ПРОСКО» селища міського типу Просяна Покровського району Дніпропетровської області (далі – ТОВ «ПРОСКО») проводиться акція соціального протесту у формі **страйку**. Страйк на підприємстві триває. Акція соціального протесту проходить у межах правового поля.

Начальник

І.А.Чуб